



Budżet nastolatka – jak dzielić i rządzić

Opracował Łukasz Kot

SŁOWO DO WAS

Wasi rodzice/opiekunowie każdego miesiąca ponoszą wydatki związane z utrzymaniem Was, zapewnieniem Wam odpowiednich warunków do życia i edukacji. Chciałbym zachęcić Was do wzięcia współodpowiedzialności za gospodarowanie środkami finansowymi, których jesteście beneficjentami. Poproście rodziców/opiekunów o to, aby pomogli Wam nauczyć się zarządzać budżetem domowym, a konkretnie budżetem przeznaczonym na Wasze utrzymanie. Poproście strażników domowych finansów o zaufanie i przekazywanie Wam co miesiąc kieszonkowego. Waszym zadaniem będzie skonstruowanie rocznego budżetu, który przedstawicie radzie nadzorczej w postaci rodziców/opiekunów. Jeśli zyska akceptację, będziecie mogli go realizować i zdobywać istotne z punktu widzenia społecznego i gospodarczego umiejętności.

SŁOWO DO RODZICÓW/OPIEKUNÓW

Umiejętność zarządzania własnymi finansami jest niezmiernie istotna w życiu dorosłego człowieka. Wiedząc to, rodzic/opiekun wykazujący się roztropnością, może kształtować odpowiednie postawy związane z gospodarowaniem pieniędzmi. Ucząc tego, że pieniądze nie rosną na drzewach, a planowanie wydatków w odniesieniu do możliwych wpływów pozwoli utrzymać w ryzach budżet domowy, nie pozwalając na dramatyczne zadłużanie się lub zwykłe marnotrawienie środków finansowych. Z badań przeprowadzonych na zlecenie Santander Bank Polska wynika, że 47% rodziców dzieci w wieku 5-14 lat rozmawia z nimi o finansach, oszczędzaniu i planowaniu zakupów. Niespełna połowa to zbyt mało. Zachęcam do przekazywania co miesiąc pewnej stałej kwoty pieniędzy swoim dzieciom/podopiecznym, aby Ci mogli uczyć się gospodarowania swoim budżetem pod Waszym czujnym okiem i uchem. Nie chodzi tutaj bynajmniej wyłącznie o przekazywanie pieniędzy w celu uznaniowego wydatkowania ich przez dziecko. Prawdopodobnie jest pewna grupa młodzieży otrzymująca kieszonkowe na takich zasadach. Tutaj chodzi jednak o nauczenie gospodarowania pieniędzmi – nauczenie jak robić to rozsądnie, z korzyścią dla dziecka, siebie i społeczeństwa. Przekazujecie pieniądze, żeby dziecko samo mogło zaspokoić swoje potrzeby, czyli przeznaczacie na ten cel tyle, ile normalnie wydalibyście, gdybyście zaspokajali te potrzeby dziecka sami. Edukację, w formie, która została zaprezentowana, można realizować z dziećmi od 10 r.ż., choć nie ma tutaj sztywnych granic. Oczywiście im młodsze dziecko, tym większego wsparcia w skonstruowaniu budżetu i jego realizacji będzie od Was potrzebowało.

Zapraszam zatem do krótkiej lektury tych młodszych, ale i tych starszych, którzy tym młodszym chcą pokazać jak zarządzać własnym budżetem.

OD CZEGO ZACZAĆ?

Najlepiej od analizy możliwych wpływów oraz wydatków. Świadomość tego, na jakie wpływy można liczyć oraz jakie wydatki na nas czekają pozwoli racjonalnie zbudować plan budżetu na dany rok. Zastanów się na jakie wpływy możesz liczyć – co będzie stanowiło Twój dochód oraz na co musisz i/lub chcesz przeznaczyć środki. Poniżej o tym, co może stanowić wpływy i wydatki. Przykładowy plan budżetu znajdziecie w materiałach dołączonych do filmu. Dobrze jest taką analizę przeprowadzić w towarzystwie rodzica/opiekuna, który będzie służył radą.



WPŁYWY

Przykłady wpływów, które możesz uwzględnić planując budżet :

- kieszonkowe
- prezenty pieniężne z okazji urodzin, imienin, Dnia Dziecka, świąt, itp.
- pieniądze ze sprzedanych nieużywanych już rzeczy, ubrań
- środki zarobione podczas prac sezonowych
- pieniądze od dziadków, babć, chrzestnych, wujków, ciotek oraz innych członków rodziny bez okazji

Korzystając z materiałów pomocniczych „Plan budżetu” pamiętaj, że poza źródłami środków wymienionymi w przykładzie możesz dodać inne, które nie zostały tam wymienione. Lista ta może być również krótsza, jeśli nie przewidujesz wpływów, z któregoś źródła podanego w przykładzie.

WYDATKI

Przykłady wydatków, które możesz uwzględnić planując budżet:

- ubrania, obuwie
- hobby
- rozrywka (np.: kino, koncerty, wyjścia do lokali)
- napoje, drobne przekąski
- sprzęt RTV (smartfon, sprzęt audio, kamera, itp.)
- edukacja (podręczniki, programy, kursy/szkolenia)
- doładowywanie telefonu
- nieplanowane wydatki (prawdopodobnie pojawią się jakieś nieplanowane, a konieczne wydatki)
- skarbonka – oszczędności

Korzystając z materiałów pomocniczych „Plan budżetu” pamiętaj, że poza wydatkami wymienionymi w przykładzie możesz dodać inne, które nie zostały tam wymienione. Lista ta może być również krótsza, jeśli nie przewidujesz jakichś wydatków podanych w przykładzie.

Posiadając wiedzę na temat tego, z jakich źródeł możesz mieć środki finansowe oraz mając świadomość czekających Cię wydatków jesteś w stanie zrobić wstępną wersję budżetu. Zachęcam do wykorzystania w tym celu dostępnych pod filmem materiałów „Plan budżetu”.

Prawdopodobnie, kiedy po raz pierwszy odejmiesz od wpływów wydatki, wyjdzie Ci wynik ujemny (może nawet bardzo ujemny). Nie zrażaj się tym. Zastanów się, co tak naprawdę jest kluczowe do zrealizowania – kupienia, a co nie jest konieczne. Eliminuj to, co możesz zrealizować w późniejszym czasie (w następnym roku) lub gdy otrzymasz środki, które nie zostały uwzględnione we wpływach. Weź pod uwagę informacje zamieszczone poniżej.



WPŁYWY – WYDATKI = WYNIK ≥ 0

Przykłady działań, które mogą pomóc zrównoważyć budżet:

- planuj swoje wydatki
- w budżecie uwzględnij to, co faktycznie jest Ci potrzebne – dodatkowe rzeczy zrealizujesz, jeśli wystarczy środków
- szanuj swoje rzeczy (odzież, obuwie, sprzęt elektroniczny, sportowy, itp.), żeby jak najrzadziej je wymieniać
- nie podążaj niepotrzebnie za modą (np. wymiana modelu telefonu na nowy nie dlatego, że stary stracił swoją funkcjonalność, tylko dlatego, że nie jest już na młodzięcym topie)
- porównuj ceny produktów w różnych sklepach
- korzystaj z promocji
- kupuj rzeczy używane

Jeśli przyjmiesz pewne założenia wynikające z powyższych punktów, to znajdą one odzwierciedlenie w planowanym budżecie. Na przykład okaże się, że wcale nie musisz jeszcze czegoś kupować, bo to co masz spokojnie wytrzyma jeszcze rok lub masz coś, co można sprzedać i mieć dodatkowe środki przeznaczone na wydatki.

Planując budżet nie zakładaj „dziury budżetowej”. Jeśli w wyniku odejmowania wydatków od dochodów pojawi się wartość ze znakiem ujemnym, to oznacza, że praca nad planem budżetu nie zakończyła się jeszcze.

Kiedy budżet zostanie zatwierdzony i będzie mógł być realizowany, pamiętaj o tym, żeby zapisywać faktyczne miesięczne wpływy oraz wydatki (w materiałach pomocniczych „Plan budżetu” jest zakładka z pustymi tabelami do wpisywania takich danych). Dokumentacja tego pomoże utrzymać budżet w ryzach poprzez bieżącą analizę zachodzących operacji – zgodność założeń z ich realizacją. Pozwoli to również, w razie konieczności, na odpowiednią korektę budżetu.

Żeby wygodniej operować swoimi finansami, możesz porozmawiać z rodzicami/opiekunami o założeniu dla Ciebie konta. Takie rozwiązanie nie powinno być ryzykowne, a będzie mogło uczyć operacji bezgotówkowych, które nabierają coraz większego znaczenia.

Zapraszam do zapoznania się z „Planem budżetu” załączonym pod filmem. Jest tam przykład skonstruowanego budżetu (zakładane wpływy i wydatki oraz faktyczne wpływy i wydatki). Możesz go wykorzystać do własnego planowania. Poproś rodziców/opiekunów, aby wspólnie z Tobą zajęli się napisaniem budżetu, a po roku razem z Tobą go zweryfikowali. Mam nadzieję, że wykażesz się odpowiedzialnością w realizacji budżetu i dostaniesz zielone światło dla gospodarowania pieniędzmi na kolejny rok.

Powodzenia!

Bibliografia:

<https://prnews.pl/niz-polowa-rodzicow-rozmawia-dziecmi-o-finansach-oszczedzaniu-a-ponad-13-popelnia-podstawowe-bledy-441914>